

Zonnepanelen

Wolken voor de zon

Zonnepanelen zijn goed voor het milieu en waren lange tijd ook een goede investering. Maar hogere kosten en een wisselend overheidsbeleid zorgen voor onrust.

Ons standpunt

We zijn niet tégen het afschaffen van de salderingsregeling. Maar het kabinet moet wel met een goed alternatief en een langetermijnvisie komen. Consumenten moeten de zekerheid hebben dat het ook in de toekomst loont om in zonnepanelen te investeren. Ook vinden we dat zonnepaneelbezitters die energie terugleveren aan het net daarvoor een minimumvergoeding moeten krijgen. En er moet een einde komen aan de wirwar van terugleverkosten die het vergelijken van energieleveranciers vrijwel onmogelijk maakt.

● Nederland is Europees koploper als het gaat om woningen met zonnepanelen. Eind 2023 telde Netbeheer Nederland 2,6 miljoen huizen met zonnepanelen, zo'n 32% van het totaal. Het aantal zonnepanelen steeg daarmee voor het tweede jaar op rij met ongeveer 30%. Al vlakke de groei eind 2023 wel af. Dat is misschien niet zo gek, gezien de onrust die de afgelopen jaren is ontstaan rond de kosten en terugverdientijd. Zonne-energie is duurzaam en dus goed voor het milieu. Dankzij stimulerende maatregelen van de overheid waren zonnepanelen de afgelopen 20 jaar ook nog eens een aantrekkelijke investering. Maar door veel van die maatregelen ging een streep. Zonnepaneelbezitters kregen nieuwe kosten voor de kiezen. En dat zorgt voor onrust. Twee op de drie Nederlanders die nog geen zonnepanelen hebben, twijfelt of ze er nog wel aan moeten beginnen. Dat blijkt uit een representatief onderzoek dat we deze zomer deden onder 527 Nederlanders. De resultaten komen overeen met die van de enquête die we hielden onder ruim 10.000 leden van het Consumentenbondpanel.

Salderen

De onzekerheid komt vooral door de salderingsregeling, die al sinds 2019 onder vuur ligt. We leggen nog even uit hoe die precies werkt. Met

zonnepanelen wek je stroom op. Een deel daarvan gebruik je direct om bijvoorbeeld apparaten te laten draaien, zoals de koelkast en de wasmachine. Stroom die je opwekt en op dat moment niet zelf verbruikt, gaat naar het elektriciteitsnet. De energieleverancier verrekenet aan het eind van het jaar de zonnestroom die je teruglevert met je verbruik. Dit heet salderen. Lever je meer terug dan je hebt verbruikt, dan krijg je voor dat deel een terugleververgoeding. Die vergoeding is de afgelopen jaren flink gedaald. Daarnaast rekenen de meeste energieleveranciers sinds 2023 ook terugleverkosten aan zonnepaneelbezitters. Dat kan een vast bedrag per maand zijn of een tarief dat afhankelijk is van de hoeveelheid stroom die je teruggeeft aan het net. Energieleveranciers zeggen dat dat niet anders kan, omdat de kosten die zij maken voor klanten met zonnepanelen steeds hoger worden. En dat ze klanten zonder panelen daarvoor niet willen laten opdraaien.

Energierekening

Heb je zonnepanelen, dan is het afsluiten van een energiecontract inmiddels een pittige klus. Je moet letten op de kosten voor het afnemen van stroom en gas, maar ook op wat je krijgt voor het terugleveren van stroom én wat je betaalt aan terugleverkosten.

Ook als je nog geen zonnepanelen hebt, wil je weten wat er gaat gebeuren met de salderingsregeling. In 2019 besloot het toenmalige kabinet dat het de salderingsregeling vanaf 2023 geleidelijk wilde afbouwen. Dat werd uitgesteld naar 2025, maar uiteindelijk sneuvelde de wet begin dit jaar alsnog in de Eerste Kamer. Zonnepaneelbezitters konden opgelucht ademhalen, maar niet voor lang. Want het huidige kabinet wil de salderingsregeling alsnog met ingang van 1 januari 2027 afschaffen. In één keer, dus niet via een geleidelijke afbouw. Rond de tijd dat deze Consumentengids verschijnt wordt het wetsvoorstel in de Tweede Kamer behandeld. Pas daarna weten we of het plan doorgaat en hoe het er precies uit gaat zien. Zo'n tweederde van de Nederlanders vindt dat de onzekerheid rond het overheidsbeleid de

Ruim de helft van ons panel overweegt zonnepanelen vanwege het milieu

aanschaf van zonnepanelen onaantrekkelijker maakt, blijkt uit ons onderzoek. Voor een kwart (27%) is het zelfs reden om ervan af te zien. We stelden dezelfde vragen ook aan ruim 10.000 leden van ons panel. De uitkomsten zijn met 70% en 30% vrijwel gelijk.

We zien wel een verschil tussen Nederland en ons panel bij de redenen om wél zonnepanelen te overwegen. Ruim de helft van ons panel (54%) noemt het milieu als belangrijkste reden, 49% kiest voor zonnepanelen vanwege het financiële voordeel. Voor de gemiddelde Nederlander is de portemonnee (66%) juist belangrijker dan het milieuvoordeel (34%).

Terugverdientijd

De meeste zonnepaneeleigenaren hebben tussen de 5 en 15 panelen op hun dak liggen. Onder ons panel zitten aardig wat voorlopers. 1 op de 5 heeft al meer dan 10 jaar zonnepanelen. Vooral de laatste jaren is het aantal zonne-

paneelbezitters flink gestegen, met een piek in 2022 en 2023. Bijna de helft wekt meer energie op dan verbruikt wordt. Bij de andere helft is dat niet het geval of is het nog onbekend.

Toen de huiseigenaren de zonnepanelen kochten, schatten ze de terugverdientijd nog redelijk zonnig in: gemiddeld 6 tot 7 jaar. Maar de meesten houden er nu wel rekening mee dat die voorspelling niet realistisch is. Met de huidige regelgeving vrezen ze dat het dik 9 jaar gaat duren. Wat overigens bij een gemiddelde levensduur van zonnepanelen van 25 jaar nog altijd een prima resultaat is. De helft van de zonnepaneelbezitters vindt die langere terugverdientijd overigens geen probleem, omdat ze op deze manier wel bijdragen aan een beter milieu.

Overstappen

Zonnepanelen of niet, elektriciteit verbruiken we allemaal. En vaak ook gas. Tijdens de energiecrisis in 2021-2023 rezen de tarieven de pan uit en was het nauwelijks mogelijk een vast contract af te sluiten voor één of drie jaar. Maar sinds zo'n anderhalf jaar kan dat weer wel.

Met overstappen kun je flink wat geld besparen. Toch is slechts 29% van de Nederlanders in de afgelopen drie jaar van energieleverancier veranderd. Ook daarover stelden we vragen aan ons panel. Zo'n negen op de tien overstappers is tevreden met de manier waarop het proces verliep. Wel verschilden de redenen om over te stappen. De leden van het Consumentenbond-panel hechten meer waarde aan contractvoorwaarden en minder aan lage tarieven dan de gemiddelde Nederlander. Ze hebben ook vaker meegedaan aan een energiecollectief: 18% tegenover 7% van de Nederlanders.

We waren ook benieuwd hoe tevreden iedereen is over zijn energieleverancier. We vroegen dit aan het representatieve panel van 527 Nederlanders en de 10.455 leden van ons eigen panel. Hoewel de onderlinge verschillen groot zijn, krijgen alle aanbieders een voldoende (zie de cijfers hiernaast). Opvallend is dat de 'kleintjes' over het algemeen beter scoren dan grote namen als Vattenfall, Eneco en Essent. ANWB Energie komt met een 9,7 het beste uit de bus, gevolgd door Tibber (9,4), Zonneplan (9,4) en OM Nieuwe Energie (9,3). Hekkensluiters zijn Eneco (7,1), Innova Energie (6,9) en Mega Energie (6,7). Gelukkig zijn er dus geen echt slechte cijfers. ■

Zijn we tevreden?

Enquête onder in totaal 11.000 consumenten

ANWB Energie	9,7
Tibber	9,4
Zonneplan	9,4
OM Nieuwe Energie	9,3
Pure Energie	8,7
NextEnergy	8,4
Greenchoice	8,0
United Consumers	8,0
Delta Energie	7,8
Engie	7,8
Powerpeers	7,8
Vandebron	7,8
Coolblue	7,5
Budget Energie	7,4
Vattenfall	7,4
Oxxio	7,3
Essent	7,3
Energiedirect.nl	7,2
Eneco	7,1
Innova Energie	6,9
Mega Energie	6,7